

EERLIJK GEZEGD

Op zoek naar authenticiteit
in een opgejaagde wereld

ANNELIES
VERLINDEN

Lannoo

Inhoud

Voorwoord	7
DAG 1 De onverwachte minister	9
DAG 2 De publieke figuur	25
DAG 3 De goede huisvader	47
DAG 4 De koorddanser	71
DAG 5 De zoveelste feministe	91
DAG 6 De langeafstandsloper	113
DAG 7 De toeschouwende betrokkene	129

Voorwoord

Nooit gedacht dat ik ooit een boek zou schrijven en al helemaal niet over mezelf.

Maar nu er ruim drie jaar verstreken zijn sinds ik van de ene op de andere dag minister werd, wil ik mijn verhaal uitvoeriger vertellen. Hoe vergaat het me, als politicus en als mens? Wat viel me het zwaarst? Welke verwezenlijkingen gaven me het meeste voldoening? Ik deel het graag in alle eerlijkheid, onverbloemd, met de twijfels, nuances en emoties die daarbij kwamen kijken.

Dit boek is opgebouwd uit verschillende momenten die voor mij memorabel of tekenend zijn geweest. Ik geef een blik achter de coulissen van belangrijke beslissingen. Uitspraken in de media krijgen hier de nodige context. Politiek beleid moet volgens mij aandacht blijven hebben voor de complexiteit van de werkelijkheid en voor de lange termijn, anders kan het niet duurzaam zijn. Dat punt zal ik een paar keer maken in de hoofdstukken die volgen, en dat is meteen ook de kern van mijn ambitie als minister.

Ook wil ik meer menselijkheid brengen in de interne keuken van de politieke wereld. Als je, zoals ik, geen tafelspringer bent en niet van zelfpromotie houdt, ligt de huidige cultuur behoorlijk ver buiten je comfortzone. Daar komt nog bij dat ik als vrouw vaak op een andere manier wordt bejegend dan mannelijke collega's, en dat blijft verbazen. Dit alles is een analyse waard, en de uitkomst daarvan staat in dit boek.

Binnen de hectiek van de federale regering en de politiek in België mag ik een prachtige opdracht vervullen. Daarin wil ik zoveel als mogelijk mezelf zijn en blijven. Die zoektocht – soms ook een worsteling – is richtinggevend voor mij. Het is namelijk mijn overtuiging dat we vandaag binnen en buiten de politiek onnoemelijk veel te winnen hebben bij meer authenticiteit. De laatantieke filosoof Augustinus zei het 1600 jaar geleden ook:

‘Wij zijn de tijden. Zoals wij zijn, zo zijn de tijden.’

DE ONVERWACHTE MINISTER

DAG 1

Het is woensdag 30 september 2020, halftwaalf. Ik ben thuis aan het werk. Vijf uur eerder is er na 493 dagen onderhandelen overeenstemming bereikt over het federaal regeerakkoord: ons land krijgt een nieuwe regering. Eindelijk. Coformateurs Alexander De Croo en Paul Magnette zijn op weg naar de koning om verslag uit te brengen. De partijvoorzitters rest nu de taak om de ministerportefeuilles en bevoegdheden te verdelen.

Zoals veel Belgen volg ik de regeringsvorming via nieuwsberichten op mijn smartphone. Toch voelen de laatste dagen van deze editie voor mij anders dan anders. Die woensdagochtend zou ik namelijk het vliegtuig nemen voor een fietsvakantie op Sicilië, maar ik heb mijn vertrek dinsdagavond uitgesteld op vraag van toenmalig cd&v-voorzitter Joachim Coens. Waar hij precies naartoe wilde, was me niet duidelijk.

Ik leerde Joachim kennen toen ik hem als rechtenstudent interviewde voor een paper over het nieuwe decreet ruimtelijke ordening. Hij zat toen in het Vlaams parlement. Later ontmoetten we elkaar weleens op een werkgerelateerde receptie: DLA Piper, het advocatenkantoor waar ik werkte, be-

handelde een aantal dossiers die zich afspeelden in de haven van Zeebrugge, waar Joachim inmiddels gedelegeerd bestuurder was.

Politiek interesseerde me altijd al. Ik was pas vijftien toen ik met een vriendin regelmatig Knack doorploegde om te discussiëren over de politiek. Opmerkelijke passages uit politieke interviews en uit *Kwaad Bloed* op de laatste pagina, markeerden we ijverig in fluostift. Ik was twintig, en groepsleidster bij vksJ in Schoten, toen via een buurvrouw de vraag kwam of ik wilde meedoen aan de lokale verkiezingen van 2000 in Schoten. Zo rolde ik in de politiek, eerst op gemeentelijk niveau, daarna ook bij JONGCD&V Nationaal. In 2011 gaf ik het stokje van gemeenteraadslid door. Het politiek engagement met de vele avondvergaderingen in Schoten viel niet langer te combineren met mijn intense professionele activiteiten bij DLA Piper in Brussel, waar ik in 2011 ook venoot was geworden. Maar de betrokkenheid bleef.

Als je zelf veel kansen hebt gekregen in het leven, wil je ook iets teruggeven aan anderen. Daarover wilde ik mee blijven nadenken, want het is mijn vaste overtuiging dat je niet enkel voor jezelf leeft, maar vooral ook om iets te mogen betekenen voor anderen. Dus gaf ik Joachim via korte berichtjes af en toe mijn mening over de politiek, ook nadat hij in december 2019 partijvoorzitter en enkele dagen later informateur werd. *‘Waarom lukt het maar niet om een regering te vormen? Dat moet toch anders kunnen?’*, stuurde ik hem,

ietwat verontwaardigd. Ook toen hij geen informateur meer was, hadden we nu en dan contact. Ik was ervan overtuigd dat het toch mogelijk moest zijn om midden in een buitengewone gezondheids crisis een regering te vormen. Vanaf het voorjaar van 2020 spraken we elkaar vaker, over de gang van zaken in de politiek, het partijlandschap, mogelijke coalities en pertinente dossiers voor de toekomst. Dat gebeurde formeel, via WhatsApp, aan de telefoon of bij een koffie.

Op vrijdag 25 september 2020 wordt duidelijk dat de regeringsonderhandelingen naar een ontknoping gaan. Ik krijg een berichtje van Joachim: *‘We moeten nog eens een koffie gaan drinken.’* We treffen elkaar op de Zavel in Brussel: de onderhandelingen vinden plaats in het Egmontpaleis, aan de overkant van de straat. Joachim geeft me de stand van zaken over de regeringsonderhandelingen en we praten over de regeringspuzzel. Ik krijg het gevoel dat hij iets van mij verwacht, maar er komt geen concrete vraag. In de dagen die volgen, maakt dat gesprek verder in mijn hoofd. Daarom breng ik hem de dinsdag daarna op de hoogte van mijn reisplannen voor de volgende dag. *‘Ik zou dat niet doen. Je kan altijd donderdag nog vertrekken.’* In de veronderstelling dat ik ’s anderendaags de fietsgroep achterna zal reizen, ben ik die woensdag dus thuis aan het werk.

En dan is daar dat telefoontje. Woensdag 30 september, rond halftwaalf. Joachim valt met de deur in huis. Wat ik vind van Defensie? *‘Goh, ik heb niet het gevoel dat dat echt vertrouwd terrein is voor mij.’* Wanneer ik ophang, durf ik de gedachte toe te laten dat hij mij misschien aan boord wil halen in de nieuwe regering, maar de communicatie van Joachim is niet helemaal duidelijk en om mezelf te beschermen tegen een potentiële anti-climax, dwing ik mezelf om vooral niet op de feiten vooruit te lopen. Ik ben graag advocaat en ik heb altijd gedacht dat ik bij DLA Piper met pensioen zou gaan. Wat komt, dat komt. Ik probeer me te concentreren op het ontwerp van overeenkomst dat ik voor een cliënt aan het schrijven ben in het kader van een belangwekkend publiek-privaat ontwikkelingsproject.

Een halfuur later belt hij terug: *‘Wat denk je van Binnenlandse Zaken?’* Nu is de vraag wél heel concreet. Een mandaat als minister. En wat voor één. Binnenlandse zaken en veiligheid liggen me wel, en mijn ervaring in publiek en administratief recht sluit aan bij de context van deze bevoegdheid. Bovendien komt bij het mandaat ook de opdracht van Institutionele Hervormingen. Door de constitutionele vooruitgang die ons land volgens mij nodig heeft, ben ik echt getriggerd. Het brengt me ook terug naar de gesprekken die ik als vijftienjarige had, toen tijdens de speeltijd vurige communautaire discussies werden gevoerd. Ik herinner me dat in het schoolreglement stond dat er tijdens de speeltijd geen

Frans mocht worden gesproken, een merkwaardig reglementair kleinood voor francofone bestemmingen.

Enkele korte vragen verder, over de mogelijke collega-ministers en de volgende stappen, is het telefoongesprek ten einde. Het moet snel gaan. *No time to waste.*

Ik bedenk na de vraag van Joachim onmiddellijk dat ik op die manier de mogelijkheid zou krijgen om me écht in te zetten voor het algemeen belang. Ik voel meteen dat ik finaal geen ‘neen’ zal zeggen: dit is een van die uitnodigingen in het leven die je in mijn ogen eenvoudigweg niet kan weigeren. Ook Joachim kent me voldoende om te weten dat ik niet zal weigeren. In afwachting van mijn definitieve antwoord bezorgt hij me daarom het regeerakkoord, zodat ik weet wat daarin staat en wat de ambities zijn. Ik stuur een berichtje in de familiechat en onmiddellijk belt mijn mama me op. Zij is altijd mijn eerste aanspreekpunt, zeker op cruciale momenten. Zij is terughoudend bij de gedachte dat haar dochter misschien plotsklaps minister zal worden: *‘Zou je dat wel doen? Weet je waaraan je begint?’* Ik informeer ook enkele goeie vrienden, allicht hopen op niet al te veel ontradende boodschappen.

Ze zeggen weleens dat je de belangrijkste beslissingen in je leven in vijf minuten neemt. Dit is voor mij zo’n moment. Deze kans is uniek. Ik laat Joachim weten dat ik het doe.

Meteen slaan ook wel de zenuwen toe. Ik, lid van de regering? Wat moet er met mijn dossiers en cliënten? Moet deze vraag van Joachim nog worden bevestigd door de partij op het congres? Hoe kan ik het mandaat zo goed mogelijk starten? Wat is het eerste dat ik moet en kan doen als minister? De rest van die woensdag verloopt razendsnel. Eerst en vooral doe ik nog enkele telefoons en stuur ik berichtjes naar mijn beste vrienden, die ik ook wel mijn lifecoaches mag noemen, en mijn naaste collega's. Ik vind het belangrijk dat mijn vertrek *overnight* op kantoor zo goed mogelijk en in de best mogelijke verstandhouding wordt geregeld.

Vertrekken naar het partijcongres in de Antwerpse Elisabethzaal is heel erg spannend. Veel duidelijke instructies heb ik daar van Joachim immers niet over gekregen. Gelukkig gaat mijn goede vriendin Caroline met me mee. We zijn aan de late kant en gaan dus op het balkon zitten, helemaal bovenaan in de zaal. De avond verloopt zoals dat van partijcongressen over regeringsdeelname kan worden verwacht. Voor- en enkele tegenstanders van onze regeringsdeelname brengen, doorgaans zeer eloquent, hun standpunten naar voren. Ik ga er nog steeds van uit dat er later op de avond ook nog gedebatteerd en gestemd zal worden over de ministerkeuze. Maar terwijl het congres nog volop loopt, krijg ik al de eerste berichten met felicitaties van vrienden en kennissen die gelezen hebben dat ik minister zou worden. 'Wat lezen we in de krant? Jij wordt minister!' Overdonderd door de snelheid waarmee dit nieuws wereldkundig wordt –

het zal niet de laatste keer zijn dat ik verrast ben door het tempo van *news alerts*, met groot en klein nieuws, al dan niet correct –, dringt het tot me door dat het verhaal nu echt gestart is, minder dan acht uur na de vraag van Joachim. Ook komen vanuit de zaal enkele blikken mijn richting uit. Velen zijn verrast mijn naam te horen. Bij sommige oude bekenden – uit mijn JONGcd&v-periode – zie ik een veelbetekenende glimlach. Anderen lijken teleurgesteld, en zijn ontwijkend. Ik begrijp hun frustratie, maar het geeft me wel even een ongemakkelijk gevoel. Het congres eindigt met een applausgoedkeuring van de regeringsdeelname, en wat mij betreft abrupt, wanneer blijkt dat statutair geen stemming meer nodig is over mijn aanduiding. Het is gebeurd. Ik begon de dag als advocaat, zoals elke dag van de voorbije achttien jaar, en een dag later zal ik de eed afleggen als minister van Binnenlandse Zaken. Op minder dan 24 uur van betrokken toeschouwer naar toeschouwende betrokkene.

Veel mensen noemen mijn keuze gedurfd. Ik bedenk me dan dat een gedurfde keuze maken op zich niet zo moeilijk is. De hoge verwachtingen als gevolg van die keuze inlossen is heel wat anders. Hoe maak je, binnen een per definitie beperkt tijdsbestek, een zo groot mogelijk verschil? Die vraag stel ik mezelf nog elke dag. En eigenlijk was dat ook al zo toen ik leidster en later groepsleidster was, maar ook als managing partner bij DLA Piper. Ook die verantwoordelijkheden nam

www.lannoo.com

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

Redactie:

Frederique Vanneuville

Vormgeving omslag en binnenwerk:

Studio Lannoo (Mieke Verloigne)

Omslagfoto:

Christophe De Muynck

© Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2024 en Annelies Verlinden

ISBN 978 94 014 9827 2

D/2024/45/131

NUR 740

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.